

DENET VERGİ DUYURU

Duyuru Tarihi : 04.01.2016
Duyuru No : 2016/002
Yayımlandığı Yer : Vergi Dünyası Dergisi
Ocak 2016 - Sayı:413

Mehmet Emek KURT
Yeminli Mali Müşavir

TAHSİLAT VE ÖDEMELERDE TEVSİK ZORUNLULUĞUNA İLİŞKİN HAD 7.000 TL OLARAK BELİRLENMİŞTİR

ÖZ:

Kayıt dışıyla daha etkin mücadele edilebilmesi adına, Maliye Bakanlığı kendisine Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 257/2'nci maddesinde tanınan yetkiye istinaden 323 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ni yayımlayarak, 01/08/2003 tarihinden itibaren tutarı 10.000 Türk Lirasını (TL) aşan tahsilat ve ödemelerin banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsikini zorunlu kılmıştır. 332 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 01/05/2004 tarihinden itibaren 10.000 TL olarak belirlenen had, 8.000 TL'ye düşürülmüştür.

Yine Maliye Bakanlığı kendisine tanınan bu yetki çerçevesinde, 24 Aralık 2015 tarihli ve 29572 sayılı Resmi Gazete'de 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ni yayımlayarak, tahsilat ve ödemelerde tevsik zorunluluğuna ilişkin olarak yeni düzenlemeler yapmıştır. Yeni getirilen en önemli düzenleme ise tahsilat ve ödemelerin tevsiki zorunluluğuna ilişkin olan 8.000 TL'lik haddin, 01.01.2016 tarihinden geçerli olmak üzere 7.000 TL'ye indirilmesidir. Yapılan diğer yeni bir düzenleme ise Türkiye'de mukim olmayan yabancılarla yapılan işlemlerinde tevsik zorunluluğuna alınmasıdır. Önceki uygulamada, aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin her biri tevsik haddinin altında kalsa bile, işlemlerin tümü tek işlem olarak kabul edilmekte ve bu işlemlerin toplamı tespit olunan haddi aşıyorsa, tüm işlemlere konu

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2014 yılında 7,02 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 152 ülkede bulunan 1.328 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 60.000 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlarla ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

Denet'in müşterilerine özel bir hizmetidir. İzinsiz çoğaltılamaz, iktibas edilemez.

tahsilat veya ödemeler tevsik kapsamına alınmıştır. Ancak, yeni düzenleme ile aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin her biri işlem bazında belirlenen haddin altında kalsa bile işlemlerin tümü 7.000 TL'yi aşıyorsa, tüm işlemlerin değil de, yalnızca limiti aşan işlemten itibaren yapılacak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılması zorunlu kılınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tahsilat ve Ödeme, Aracı Finansal Kurum, 8.000 TL'lik Had 7.000 TL'ye İndirildi, Aynı Gündeki İşlemler, Türkiye'de Mukim Olmayan Yabancılar, Ceza Uygulaması

1. GİRİŞ:

Ülkemizdeki ilgili birimlerin kayıt dışıyla daha etkin mücadele edebilmesi için; finansal hareketlerin ve bu hareketlere ilişkin tarafların izlenmesi ve vergiyi doğuran olayların mali kurumların kayıt ve belgeleri yardımıyla tespit edilebilmesi amacıyla, Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) mükerrer 257/2'nci maddesi ile Maliye Bakanlığı'na mükelleflerin işlemleriyle ilgili tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenecek belgelerle tevsik etme zorunluluğu getirme ve bu zorunluluğunun kapsamı ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir.

Maliye Bakanlığı kendisine tanınan bu yetkiyi daha önce 320 (R.G. 04/07/2003 - 25158) ve 323 (R.G. 01/08/2003 25186) Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile kullanarak, 01/08/2003 tarihinden itibaren tutarı 10.000 TL'yi geçen tahsilat ve ödemelerin banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsiki zorunluluğu getirmiştir. Tevsiki zorunlu miktar 332 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (R.G. 27/04/2004 - 25445) ile 01/05/2004 tarihinden itibaren **8.000 TL'ye** düşürülmüştür. Bakanlık yine kendisine tanınan yetki çerçevesinde konuyla ilgili olarak 324 (R.G. 28/10/2003 - 25273) ve 337 (R.G. 13/08/2004 - 25552) Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile çeşitli düzenlemeler gerçekleştirmiştir.

Maliye Bakanlığı kendisine tanınan söz konusu yetki çerçevesinde, 24 Aralık 2015 tarihli ve 29572 sayılı Resmi Gazete'de 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'ni (ilerleyen bölümlerde "**Tebliğ**" olarak anılacaktır) yayımlamıştır. Anılan Tebliğ ile bir takım yeni düzenlemeler yapılmıştır. Yeni getirilen en önemli düzenleme tahsilat ve ödemelerin tevsiki zorunluluğuna ilişkin olarak hali hazırdaki 8.000 TL'lik haddin, **01.01.2016 tarihinden geçerli olmak üzere 7.000 TL'ye indirilmesidir.** Ayrıca, daha önce zorunluluk kapsamında olmayan Türkiye'de mukim olmayan yabancılarla yapılan işlemler de tevsik zorunluluğuna alınmıştır. Diğer taraftan, aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin her biri tevsik haddinin altında kalsa bile işlemlerin tümü 7.000 TL'yi aşarsa, tüm işlemlerin değil de, yalnızca limiti aşan işlemten itibaren yapılacak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılması zorunlu kılınmıştır.

2. TEVSİK ZORUNLULUĞUNUN KAPSAMI VE TUTARI:

Tebliğ ile tevsik zorunluluğunun kapsamındaki mükellef türlerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Buna göre, VUK'un 232' nci maddesinin birinci fıkrası kapsamında fatura almak zorunda olan birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, serbest meslek erbapları, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlar, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler ve vergiden muaf esnafların, **kendi aralarında ve tevsik zorunluluğu kapsamında olmayanlarla¹ (örneğin nihai tüketiciler) yapacakları, 7.000 TL'yi aşan tutardaki her türlü tahsilat² ve ödemelerini³, aracı finansal kurumlar⁴ kanalıyla yapmaları zorunludur.**

Tebliğ'de aşağıda sayılan işlemlerin belirlenen haddi aşması durumunda, aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması ve bu işlemlerin söz konusu kurumlarca düzenlenen belgeler ile tevsik edilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir.

- Her türlü mal teslimi veya hizmet ifasına ilişkin tahsilat ve ödemeler,
- Avans, depozito, pey akçesi gibi suretlerle yapılacak tahsilat ve ödemeler,
- İşletmelerin kendi ortakları ve/veya diğer gerçek ve tüzel kişilerle yaptığı her türlü tahsilat ve ödemeler.

Ancak önceki düzenlemelerde, tevsik zorunluluğunda olanların kendi aralarında yapacakları ticari işlemleri ile **nihai tüketicilerden (Türkiye'de mukim olmayan yabancılar hariç)** mal veya hizmet bedeli olarak yapacakları tahsilat ve ödemeleri tevsik kapsamına girmekte iken, getirilen yeni düzenlemede, önceki düzenlemelerde var olan **“Türkiye'de mukim olmayan yabancılar hariç”** ifadesi kaldırılmıştır. Dolayısıyla tevsik zorunluluğunda olan mükelleflerin, Türkiye'de mukim olmayan yabancılarla mal veya hizmet bedeli olarak yapacakları 7.000 TL üzerindeki tahsilat ve ödemelerin de artık tevsik kapsamına alındığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, bankacılık sistemi olmayan veya ülkemizde kullanılması mümkün olmayan ülkelerle yapılan alışverişlere ilişkin ödemelerin veyahut yapılan ticaretin özelliği gereği banka sisteminin kullanılmasının mutad

¹ 459 sıra no.lu VUK Tebliğinin uygulaması bakımından tevsik zorunluluğu kapsamında olanlar dışında kalanlardır (459 no.lu VUK Genel Tebliği Md. 3/d).

² **Tahsilat:** Nakit ve her an kullanıma hazır banka varlığından oluşan ödeme mevcudundaki artıştır (459 no.lu VUK Genel Tebliği Md. 3/c)

³ **Ödeme:** Nakit ve her an kullanıma hazır banka varlığından oluşan ödeme mevcudundaki azalıştır (459 no.lu VUK Genel Tebliği Md. 3/b).

⁴ **Aracı finansal kurum:** 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan bankayı, 29/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşlarını ve 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanununa göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketini (PTT) ifade etmektedir (459 no.lu VUK Genel Tebliği Md. 3/a).

olmadığı durumlarda bu düzenlemenin ne şekilde değerlendirileceği tereddüt konusudur.

2.1. Aynı Günde Aynı Kişi veya Kurumlarla Yapılan İşlemler:

459 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği'nden önce, tespit edilen tutarın üzerinde kalan işlemlerin tevsik zorunluluğundan kaçınmak amacıyla parçalara ayrılması kabul edilmemekte, aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemler tek bir ödeme veya tahsilat kabul olarak edilmekteydi.

Örnek (1): EGE A.Ş. işyerinde kullanmak üzere DENİZ A.Ş.'den tanesi 5.000 Türk Lirası olan bilgisayarlardan 5 adet almıştır. DENİZ A.Ş. her bir bilgisayar için ayrı fatura düzenlenmiştir. Ancak anılan işlemin toplam tutarı 25.000.-TL olduğundan, EGE A.Ş. tarafından yapılacak ödemelerin tamamının ilgili kurumlar aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, hem EGE A.Ş.'ye hem de DENİZ A.Ş.'ye **ayrı ayrı ceza uygulanır.**

Ancak 459 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği getirilen yeni düzenleme ile birlikte, aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin her biri tevsik haddinin altında kalsa bile işlemlerin tümü 7.000 TL'yi aşarsa, **tüm işlemlerin değil de, yalnızca limiti aşan işlem den itibaren yapılacak tahsilat ve ödemelerin** de aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılması zorunlu kılınmıştır.

Örnek (2): Tevsik zorunluluğu kapsamında olan EGE A.Ş., aynı gün içerisinde EFE Ltd. Şti.'nden sırasıyla 1.000 TL, 3.000 TL, 3.500 TL ve 500 TL tutarında ayrı ayrı mal alımları gerçekleştirmiştir. Tevsik zorunluluğu kapsamında olan EGE A.Ş.'nin EFE Ltd. Şti.'nden aynı günde yaptığı mal alımları toplamı 3.500 TL'lik alımla 7.000 TL'lik haddi aştığından, son iki işlem olan 3.500 TL ve 500 TL'ye ait tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması gerekmektedir. Aksi takdirde, her iki mükellefe de **ayrı ayrı ceza uygulanır.**

Buna göre, yapılan yeni düzenleme ile birlikte Örnek 2'de belirtilen 1.000 TL, 3.000 TL'ye konu ilk iki işleme ait tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunlu değildir. Ancak 01.01.2016 öncesinde, söz konusu ilk iki işleme ait tahsilat ve ödemelerin de tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması gerekmekteydi.

Diğer taraftan, farklı tarihlerde düzenlenen, ancak tevsik kapsamındaki tutarı aşmayan faturalara konu ödemelerin aynı gün içinde yapılıyor ve toplam ödeme tutarı tespit olunan 7.000.-TL'yi aşıyorsa, yapılacak ödemenin banka, benzeri finans kurumları veya posta idareleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi gerekmektedir⁵.

Örnek (3): Mükellef C, akaryakıt bayisi olan mükellef D'den 2016 yılının ocak ayının farklı günlerinde her bir tutarı 7.000.-TL'yi geçmeyen akaryakıt alımlarında bulunmuştur. İlgili günlerde mükellef D tarafından faturalar düzenlenmiştir. Akaryakıt alımının toplam tutarı 21.000.-TL olup, söz konusu tutarın tamamının şubat ayının 12'sinde ödenmesi kararlaştırılmıştır. Mükellef D tarafından düzenlenen faturaların her biri 7.000.-TL'nin altında olmasına rağmen, şubat ayının 12'sinde ödenmesi gereken toplam ödeme tutarı 7.000.-TL'nin üzerinde olduğundan, ödemenin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması gerekmektedir.

2.2. Kısım Kısım Yapılan Tahsilat ve Ödemeler:

Tebliğ uyarınca, tahsilat ve ödemeye konu işlem tutarının tevsik zorunluluğu kapsamında 7.000 TL'yi aşması halinde, bedelin farklı tarihlerde kısım kısım ödenmesinde işlemin toplam tutarı dikkate alınacak ve her bir tahsilat ve ödeme, tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla gerçekleştirilecektir. Buna göre, vadeli satışlarda, vade tarihinde ödenen bedellere değil de, işlemin toplam bedelinin dikkate alınması gerekir.

Örnek (4): Serbest meslek erbabı (C), (D) A.Ş.'ye bir yıl süreyle vereceği hizmet karşılığında 12.000 TL alacaktır. Aralarındaki anlaşma gereği (D) A.Ş., hizmet bedelini 1.000 TL'lik taksitler halinde ödeyecektir. Bu durumda serbest meslek makbuzunun, taksitlerin ödendiği tarihlerde 1.000 TL üzerinden düzenlenmesi tevsik zorunluluğunu ortadan kaldırmayacak, sözleşmenin toplam tutarı belirlenen haddi aştığından kısım kısım yapılan her bir tahsilat ve ödeme de aracı finansal kurumlar kanalıyla tevsik edilecektir. Aksi takdirde, serbest meslek erbabı (C) ile (D) A.Ş.'ye **ayrı ayrı ceza uygulanacaktır.**

3. TEVSİK ZORUNLULUĞU KAPSAMINDA OLMAYAN ÖDEME VE TAHSİLATLAR:

Aşağıda belirtilen ödemelerin ve tahsilatların, aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılmaları zorunlu **değildir.**

⁵ Mehmet Emek KURT, "Tevsik Kapsamındaki Tahsilat ve Ödemeler", Yaklaşım Dergisi, Ocak 2010, Sayı:205

- i. 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununda yer alan merkezi yönetim kapsamındaki **kamu idareleri** ile **bunlara ait döner sermaye işletmelerinin** işlemlerine konu tahsilat ve ödemeler,
- ii. 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununda tanımlanan **sermaye piyasası aracı kurumlarında** yapılan işlemlere konu tahsilat ve ödemeler,
- iii. 11/8/1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 89/14391 sayılı Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Kararda tanımlanan **yetkili döviz müesseselerinin** yapacakları döviz alım satım işlemlerine ilişkin tahsilat ve ödemeler,
- iv. **Tapu sicil müdürlüklerinde** gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemeler,
- v. **Noterlerde** gerçekleştirilen işlemler karşılığında yapılan tahsilat ve ödemelerin,
- vi. 5018 sayılı Kanunda yer alan merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, kanunla kurulan diğer kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar veya bunlara ait veya tabi diğer müesseseler tarafından yapılan ihale işlemlerine ilişkin yatırılması gereken teminat tutarlarına ilişkin tahsilat ve ödemelerin.

aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır.

4. TEVSİK ZORUNLULUĞU İLE İLGİLİ DİĞER HUSUSLAR:

Tebliğ kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunlu bulunan tahsilat ve ödemelerin bu kurumlarca mevzuatlarına göre düzenlenen belgelerle (dekont, hesap bildirim cetveli, alındı, kredi kartı ekstresi vb.) tevsiki gerekmektedir.

Ancak, tevsik zorunluluğu kapsamında yapılan işlemler için aracı finansal kurumlar tarafından düzenlenen belgeler **yapılan işlemi değil, o işleme ilişkin tahsilat veya ödemeyi tevsik etmektedir**. Dolayısıyla tahsilat ve ödemelerin tevsik zorunluluğu kapsamında aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması, bu zorunluluğu ortaya çıkaran işleme ilişkin olarak Vergi Usul Kanununda yer alan belgeleri (fatura, serbest meslek makbuzu, gider pusulası gibi) düzenleme zorunluluğunu ortadan kaldırmamaktadır.

5. TEVSİK ZORUNLULUĞUNA UYULMAMASI HALİNDE UYGULANACAK CEZAI MÜEYYİDE:

5.1. Özel Usulsüzlük Cezası:

Tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar kanalıyla yapılması zorunluluğuna uyulmaması durumunda ilgililere Vergi Usul Kanununda yer alan cezalar tatbik edilecektir.

VUK'un mükerrer 355'inci maddesinde; tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idareleri aracılığıyla yapma zorunluluğu getirilen mükelleflerden bu zorunluluğa uymayanların her birine, her bir işlem için söz konusu maddeye göre uygulanan cezalardan **az olmamak üzere** işleme konu tutarın % 5'i nispetinde **özel usulsüzlük cezası** kesileceği hüküm altına alınmıştır. Ancak kesilecek özel usulsüzlük cezası toplamı, 442 sıra no.lu VUK Genel Tebliği uyarınca 2015 yılında **1.060.000 TL**'yi geçememekteydi. 2016 yılı için geçerli olacak azami özel usulsüzlük cezası miktarı, **Maliye Bakanlığı'nca yayınlanacak Tebliğ ile ilan edilecektir.**

2015 yılı için, VUK'un mükerrer 355'inci maddesinde düzenlenen belirtilen zorunluluklara uymayanlara uygulanacak özel usulsüzlük cezasının tutarı şu şekildedir.

1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.300 TL
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	660 TL
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	330 TL

2016 yılı için geçerli olacak özel usulsüzlük ceza tutarları ise, Maliye Bakanlığı'nca yayınlanacak Tebliğ ile ilan edilecektir. **Buna göre, ceza keserken öncelikle işlem bedelinin % 5'i hesaplanacak, daha sonra bu tutar VUK'un mükerrer 355'inci maddesi uyarınca kesilen ceza tutarları karşılaştırılarak, ağır olanı kesilecektir.** Karşılaştırılacak tutar, tevsik zorunluluğuna uymayan kişilere kesilecek ceza miktarıdır. Ayrıca, mükellefler arası ticari işlemlerde birinin tahsilatı diğerinin ödemesi olacağından, özel usulsüzlük cezası her iki mükellef için de ayrı ayrı uygulanacaktır.

VUK'un mükerrer 355'inci maddesinde, özel usulsüzlük cezası kesilmesine rağmen, mecburiyetleri yerine getirmeyen mükelleflere yeniden süre verilerek bu mecburiyetleri yerine getirmelerinin tebliğ olunacağı, verilen sürede de bu mecburiyetlerin yerine getirilmemesi halinde, maddede

belirtilen özel usulsüzlük cezalarının **bir kat artırılarak** uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak anılan maddenin devamında, tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar kanalıyla yapma zorunluluğu getirilen mükelleflerden, bu zorunluluğa uymayanlar için kesilecek usulsüzlük cezasının ***katlamalı olarak uygulanmayacağı*** hüküm altına alınmıştır.

5.2. Tevsik Zorunluluğuna Uyulmaması Halinde Kesilen Özel Usulsüzlük Cezalarının Tarhiyat Sonrası ve Öncesi Uzlaşma Müesseseleri Karşısındaki Durumu:

VUK'un "*Uzlaşmanın Konusu, Kapsamı, Komisyonları ve Şekli*" başlıklı Ek 1'inci maddesinde, **tarhiyat sonrası uzlaşma** kapsamına giren cezaların ikmalen, re'sen veya idarece tarh edilen vergilere ilişkin olduğu hüküm altına alınmıştır. Dolayısıyla vergi aslından bağımsız olarak, tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar kanalıyla yapma zorunluluğu getirilen mükelleflerden bu zorunluluğa uymayanlar için kesilecek özel usulsüzlük cezaları **tarhiyat sonrası uzlaşmaya konu edilemez.**

Diğer taraftan, VUK'un "*Tarhiyat Öncesi Uzlaşma*" başlıklı Ek 11'inci maddesinde; tarhiyat öncesi uzlaşmanın kapsamına vergi incelemesine dayanılarak tarh edilen vergiler ile **kesilen cezaların** girdiği belirtilmiştir. Buna göre, tarhiyat öncesi uzlaşmadan yararlanmak için temel prensip bir vergi incelemesinin mevcut olmasıdır. Dolayısıyla, tahsilat ve ödemelerini aracı finansal kurumlar kanalıyla yapmak zorunda olan mükelleflerden bu zorunluluğa uymayanlar için vergi incelemesi neticesinde kesilecek özel usulsüzlük cezaları **tarhiyat öncesi uzlaşmaya konu edilebilir.**

5.3. Özel Usulsüzlük Cezalarında İndirim Uygulaması:

VUK'un "*Vergi Ziyarı, Usulsüzlük ve Özel Usulsüzlük Cezalarında İndirme*" başlıklı 376'ncı maddesinde, mükelleflerin kendilerine kesilen özel usulsüzlük cezalarına ilişkin ihbarnamelerin tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içerisinde ilgili vergi dairesine başvurarak vadesinde yahut 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki Kanunda belirtilen türden teminat göstererek vadenin bitiminden itibaren üç ay içerisinde ödeyeceklerini bildirmeleri durumunda, kesilen usulsüzlük cezalarının üçte birinin indirileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, mükelleflerin ödeyeceklerini bildirdikleri özel usulsüzlük cezasını, belirtilen süre içerisinde ödememeleri veya dava konusu yapmaları halinde, belirtilen indirim hükmünden faydalanılamaz.

Diğer taraftan, VUK'un "*Uzlaşma ve Cezalarda İndirme*" başlıklı Ek 9'uncu maddesi uyarınca, tarhiyat öncesi uzlaşma kapsamında uzlaşılan özel usulsüzlük cezalarına ilişkin olarak yukarıda belirtilen indirim hakkından faydalanılamaz.

6. SONUÇ:

Maliye Bakanlığı kendisine VUK'un mükerrer 257/2'nci maddesinde tanınan yetkiyi istinaden 323 sıra no.lu VUK Genel Tebliği'ni yayımlayarak, 01/08/2003 tarihinden itibaren tutarı 10.000 Türk Lirasını aşan tahsilat ve ödemelerin banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsikini zorunlu kılmıştır.

332 sıra no.lu VUK Genel Tebliği ile 01/05/2004 tarihinden itibaren 10.000 Türk Lirası olarak belirlenen had, 8.000 TL'ye düşürülmüş ve 8.000 TL olan had 2015 yılı sonuna kadar uygulanmıştır.

459 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği uyarınca 01.01.2016 tarihinden itibaren tahsilat ve ödemelerdeki tevsik zorunluluğuna ilişkin olarak yeni düzenlemeler yapılmıştır. Yeni getirilen en önemli düzenleme ise tahsilat ve ödemelerin tevsiki zorunluluğuna ilişkin olarak 8.000 TL tutarındaki haddin, 01.01.2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 7.000 TL'ye indirilmesidir.

2016 yılının öncesinde, tevsik zorunluluğunda olanların Türkiye'de mukim olmayan yabancılarla mal veya hizmet bedeli olarak yapacakları tahsilat ve ödemeleri tevsik kapsamına girmemekteydi. Fakat getirilen yeni düzenleme ile birlikte tevsik zorunluluğunda olan mükelleflerin, Türkiye'de mukim olmayan yabancılarla mal veya hizmet bedeli olarak yapılacakları 7.000 TL üzerindeki tahsilat ve ödemelerin de artık tevsik kapsamına alındığı anlaşılmaktadır. Ancak bankacılık sistemi olmayan veya ülkemizde kullanılması mümkün olmayan ülkelerle yapılan alışverişlere ilişkin ödemelerin veyahut yapılan ticaretin özelliği gereği banka sisteminin kullanılmasının mutad olmadığı durumlarda bu düzenlemenin ne şekilde değerlendirileceği tereddüt konusudur.

459 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile getirilen bir diğer yeni düzenleme ise, aynı günde aynı kişi veya kurumlarla yapılan işlemlerin her biri tevsik haddinin altında kalsa bile işlemlerin tümü 7.000 TL'yi aşarsa, tüm işlemlerin değil de, yalnızca limiti aşan işlemten itibaren yapılacak tahsilat ve ödemelerin aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılmasının zorunlu kılınmasıdır. Ancak önceki uygulamada, söz konusu işlemlerin tümünün aracı finansal kurumlar aracılığıyla yapılması zorunluydu.

KAYNAKÇA:

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
- 459 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 320 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 323 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 324 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 332 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- 337 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği
- Mehmet Emek KURT, “*Tevsik Kapsamındaki Tahsilat ve Ödemeler*”, Yaklaşım Dergisi, Ocak 2010, Sayı:205